

Motion till riksdagen 2025/26:3911

av Mikael Damberg m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:119 Utveckling av makrotillsynsområdet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en utvärdering av förändringen av bolånereglerna för att säkerställa att de genomförda åtgärderna leder till att fler har möjlighet att komma in på bostadsmarknaden och inte enbart leder till högre priser, högre skuldsättning och ökade ränteinbetalningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärderingen även bör se över andra förändringar som föreslås i propositionen, för att uppmuntra till en sund amorteringskultur och säkerställa en god finansiell stabilitet, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Bostaden är en social rättighet och en grundläggande förutsättning för trygghet, hälsa och ett fungerande vardagsliv. För individen skapar ett stabilt boende möjligheter till arbete, studier och sociala relationer. För samhället är bostaden en central del i att bygga sammanhållning, minska segregation och främja jämlikhet. Utan en trygg bostad urholkas grunden för både individuell och samhällelig utveckling.

Många har det i dag svårt att komma in på bostadsmarknaden. Därför är åtgärder för att sänka trösklarna in på bostadsmarknaden välkomna.

Socialdemokraterna välkomnar lätnader i amorteringskraven

Socialdemokraterna är i grunden positiva till de förenklingar i bolånereglerna som nu genomförs. Om trösklarna in på den ägda bostadsmarknaden kan sänkas på ett ansvarsfullt sätt kan det hjälpa fler människor att ta steget till ett eget hem. Det ligger väl i linje med vår socialdemokratiska ambition att på nytt få fart på en modern egnahemsrörelse,

där vanliga löntagare kan äga sitt boende utan att vara beroende av stora arv eller extrem skuldsättning.

Samtidigt finns det risker med lättade makrotillsynsåtgärder. Dessa måste regeringen ta i beaktande. När det byggs för få bostäder riskerar kreditlättnader att leda till högre priser, ökad skuldsättning och ökade vinster för bankerna, i stället för sänkta trösklar in på bostadsmarknaden. Utredningen pekar på att priserna kan öka med något mer än 5 procent. Det hjälper inte den som står utan bostad.

Det är viktigt att de genomförda åtgärderna faktiskt leder till att fler har möjlighet att komma in på bostadsmarknaden och inte enbart till högre priser, högre skuldsättning och ökade ränteinbetalningar. Därför vill vi att regeringen återkommer med en utvärdering av förändringarna av bolånereglerna med fokus på dessa frågor.

I regeringens proposition finns även en rad andra förändringar, bl.a. kopplat till att ansvar för bolånereglerna flyttas från Finansinspektionen och att delar av makrotillsynen flyttas till Riksbanken. I regeringens förslag saknas det förslag om skuldkvot som presenterades i utredningen om reglering av hushållens skulder. Det är viktigt att vi fortsatt har ett system som uppmuntrar till en sund amorteringskultur och bibehåller en god finansiell stabilitet, inte minst mot bakgrund av svenska hushålls höga skuldsättningsnivå. Ovannämnda utvärdering bör därför även innefatta hur dessa förändringar påverkar finansiell stabilitet och amorteringskultur.

Sverigedemokraterna och regeringen har stoppat bostadsbyggandet

Det går inte att diskutera bolån utan att samtidigt tala om byggandet. Under tre år med den SD-styrda regeringen har vårt land gått från ett tidigare rekordhøgt bostadsbyggande till en tvärnit i nyproduktionen av bostäder. Det är något som, utöver uppenbara problem för bostadssökande, kommer att få en starkt negativ påverkan på jobb och tillväxt eftersom bostadsbyggandet är en viktig tillväxtmotor. Den byggkris vi nu så tydligt ser begränsar därför inte bara människors livsval, den hotar också jobb och tillväxt. Stockholms Handelskammars rapport ”Notan för byggkrisen” lyfter fram att vi riskerar ett aggregerat produktionsbortfall på hisnande 1 000 miljarder kronor för den svenska ekonomin fram till 2030. Sverige blir fattigare.

Vi socialdemokrater har lagt fram en annan väg. I vår bostadspolitiska motion pekar vi ut flera konkreta åtgärder för att få fart på byggandet igen. Staten måste ta ett större ansvar när marknaden inte klarar det själv. Därför föreslår vi en statlig byggstimulans och statliga byggkrediter som kan minska riskerna i nyproduktion och göra det möjligt att bygga även i tuffare tider, särskilt hyresrätter med rimliga boendekostnader. Det är viktigt inte minst för alla unga som i dagsläget har svårt att få en första bostad.

Vi vill också ta ett tydligare nationellt grepp om bostadsförsörjningen. En ny samlad bostadsförsörjningslag och en nationell handlingsplan ska se till att byggandet håller jämn takt över tid, i stället för att rasa i varje lågkonjunktur.

Kommunerna måste få bättre verktyg. De ska kunna ta ansvar för bostadsförsörjningen i praktiken, styra upplåtelseformer i detaljplan och se till att det byggs bostäder som vanligt folk faktiskt har råd att bo i.

Bostadspolitik handlar i grunden om frihet, trygghet och jämlikhet. Om möjligheten att forma sitt liv. Om att samhället inte ska stänga dörrar för människor beroende på var de är födda eller hur tjock plånboken är.

Förändrade bolåneregler kan vara en del av lösningen. Men utan en aktiv politik för att bygga fler bostäder är de inte svaret på bostadskrisen. Därför behövs mer än justeringar i regelverken. Det behövs politisk vilja, ansvarstagande och en bostadspolitik som sätter människors behov före marknadens kortsiktiga logik.

Mikael Damberg (S)

Gunilla Carlsson (S)

Ingela Nylund Watz (S)

Peder Björk (S)

Joakim Sandell (S)

Eva Lindh (S)

Patrik Lundqvist (S)